

TƯ PHÁP PHỤC HỒI TRONG PHÁP LUẬT HÌNH SỰ ĐỨC VÀ KINH NGHIỆM CHO VIỆT NAM

NGUYỄN VĂN TRÒN *

Tóm tắt: Tư pháp phục hồi tiếp cận “công lí” tập trung vào việc sửa chữa những tổn hại do hành vi phạm tội và xung đột gây ra, thấu hiểu và đáp ứng yêu cầu của các bên liên quan (trong phạm vi có thể) với sự tham gia của cộng đồng, nhằm mục đích khôi phục, chữa lành những tổn thương và mang lại hạnh phúc cho những người bị ảnh hưởng, trả lại sự an toàn cho cộng đồng. Tư pháp phục hồi ưu tiên áp dụng hòa giải, lấy nạn nhân và người phạm tội làm trung tâm trong quá trình giải quyết xung đột. Mô hình này áp dụng khá phổ biến ở các quốc gia châu Âu, đặc biệt là ở Đức. Bài viết phân tích tư pháp phục hồi trong pháp luật hình sự của Đức mà trọng tâm là hòa giải giữa nạn nhân và người phạm tội. Trên cơ sở đó, bài viết chỉ ra những ưu điểm của mô hình tư pháp phục hồi thông qua hòa giải, bồi thường ở Đức; thẩm quyền áp dụng, đối tượng, phạm vi, tiêu chí, điều kiện áp dụng tư pháp phục hồi đồng thời phân tích sự phù hợp và đề xuất bài học kinh nghiệm cho Việt Nam.

Từ khóa: Tư pháp phục hồi; hòa giải nạn nhân - người phạm tội; luật hình sự Đức; bài học kinh nghiệm

Nhận bài: 19/4/2023

Hoàn thành biên tập: 30/7/2023

Duyệt đăng: 30/7/2023

RESTORATIVE JUSTICE IN GERMAN CRIMINAL LAW AND EXPERIENCE FOR VIETNAM

Abstract: Restorative justice is an approach to justice that focuses on repairing the damages caused by offences and conflicts, understanding and responding to the needs of all involving stakeholders (to the extent possible) with the community’s participation, and aims at restoring, healing, bringing happiness to the people affected, and restoring safety to the community. Restorative justice prioritises the application of mediation, putting victims and offenders at the centre of the conflict resolution process. This model is quite widely used in European countries, especially in Germany. This article focuses on analysing restorative justice in German criminal law, with a focus on reconciliation between victims and offenders. On that basis, the author summarises the best points about establishing a restorative justice model through mediation and compensation in Germany, including the application authority, subjects, scope, criteria, and conditions for implementing restorative justice; identifies the relevance of restorative justice application in Vietnam; and proposes lessons for Vietnam based on Germany’s experience.

Keywords: Restorative justice, victim-offender mediation, German criminal law, lessons learned

Received: Apr 19th, 2023; Editing completed: July 30th, 2023; Accepted for publication: July 30th, 2023

1. Đặt vấn đề

Hệ thống tư pháp hình sự Đức có sự phân biệt giữa luật hình sự chung và luật

hình sự phụ¹, với đa dạng các biện pháp và

* **Thạc sĩ, Khoa Luật, Trường Đại học Cần Thơ**
E-mail: nvtron@ctu.edu.vn

¹ Ở Cộng hòa Liên bang Đức, ngoài BLHS còn thừa nhận luật hình sự riêng lẻ và luật hình sự phụ (Luật Tòa án NCTN). Xem thêm: Nguyễn Ngọc Hòa (2011), “Nguồn của pháp luật hình sự - Những yêu cầu được đặt ra cho pháp luật hình sự Việt Nam”,